

göndermelerini tavsiye etmektedir. Zira "el-Cevd mine'l-mevcud: cömertlik elde olandan yapılırdır" denilmiştir. "Am sakızı, oban armağanı" atasözümüz; z de bu manayı ne güzel ifade eder. İkrâm edilen komşunun da kendisine takdim edilen şeyi kârlı olarak görmemesi, bilyesil bir minnettârlık içinde kabul etmesi lâzımdır. Basit gibi gözüken bu tavrın bir ibadet hüviyetine sahip olduğu unutulmamalı, Peygamberimizin komşuya iyilikle ilgili emir ve tavsiyeleri hatırlanarak, niyetler ona göre tashih edilmelidir. Nitekim onu takip eden ashâbı hep bu doğrultuda hareket etmeye çalışmıştır. Sahâbeden Abdullah bin Amr bir koyun kestirmişti. Ailesine: - Yahudi komşumuza verdin mi? Yahudi komşumuza verdin mi? diye telaşla sordu ve sonra, "Ben Hz. Peygamber'den şöyle işittim" diyerek Cebrail'in Resûlullah'a komşuya iyilik hususunda sürekli tavsiyede bulunduğu dair hadisi nakletti. (Ebû Dâvud, Edeb, 122, 123; Tirmizî, Birr, 28) Yine rivayete göre ashaptan birine bir koyun başı tasadduk edilmiş, o da: - Kardeşim falan ve ailesi buna bizden daha fazla muhtaçtır, deyip komşusuna göndermişti. Ancak komşusu da ihtiyaç içinde olduğunu düşünmüş, bir başka komşuya vermiş, derken koyun başı bu şekilde tam yedi ev dolaşmış ve nihayet ilk sahibine dönmüştü. (Hakîm, II, 526) Komşuluk hukukunun ciddiyetini okuyup kavrayan mü'minlerin annesi Hz. Aişe, iki komşusundan hangisine öncelikle hediye vermesi gerektiğini Peygamberimize sormuş, Efendimiz: "Kapısı sana daha yakın olana ver." buyurmuştur. (Buhârî, Edeb, 32) Hediye verirken veya herhangi bir ikramda bulunurken kapısı daha yakın olanın gözetilmesinin sebebi şudur: Komşunun durumunu en iyi onlar bilir. Komşunun mutfağında pişen şeylerin kokusunu herkesten önce onlar alır. Dolayısıyla kapı bir komşuların birbirlerinin haklarına riayet etmelerinin önemli bir yönü vardır. İnsanoğlu bir kısım ihtiyaçlarını kendi gayretiyle karşılarken bir kısmını da komşuluk münasebetleri sayesinde temin etmektedir. Bu "erkeğe" "Komşu komşunun kârını ne muhtaçtır." sözümüz; ne kadar anlamlıdır. Allah Teâlâ, cimrilik ederek komşular arasında alınıp verilmesi "def" olan kapkacağı bile vermek istemeyen ve başkalarına da engel olan kimselere "Yazıklar olsun" şeklinde "el-Mâ'ûn, 107/4-7" şeklinde "rizde" bulunmuştur. 1 (Râzî, XXXII, 108) Komşuluk ilişkileriyle ilgili belli başlı hususlara, bir hadis-i şerifte şöyle dikkat çekilmektedir: 1) Borç veya "dân" bir şey isteyince vermek, 2) Darda kaldığında yardımına koşmak, 3) Maddî sıkıntıya düşünülmesiyle gözetip kollamak, 4) Mutlu günlerinde sevincine, kederli günlerinde "zâ'îr" ortak olmak, 5) Kokusu komşunun evine gidecek bir yemek yapınca ona da bir miktar ikram etmek, 6) İzni olmadan evinin "nâ'îr" kapatacak şekilde bina yapmamak, 7) Hastalanınca ziyaret etmek, 8) "Ölüme" kabre gömülmesiyle ilgili defnetmek. (Heysemî, VIII, 165) Hiç şüphesiz Hz. Peygamber -sallâllahu aleyhi ve sellem-'in bu tavsiyeleri komşuluk ilişkilerinde oldukça kuşatıcı bir "erkeğe" "izmekle birlikte komşunun komşusu "zerindeki "haklarını saymayı değil, belki "nemli olanlarına işaret etmeyi amaçlamaktadır. Bu itibarla bir Müslümanın din ve dindarlık farkı, "kâr" ve "lâ'îr" farkı "zetmeksizin "komşularıyla iyi ilişkiler içinde olması, İslâm'ın yardımlaşma, dayanışma, zarar vermeme ve "durumunu" doğrudan hareket etmesi gerekir. Ebû Hureyre -radiyallahu anh-'den nakledildiğine göre bir adam Resûlullah -sallâllahu aleyhi ve sellem-'e: - Ey Allah'ın Resûlü! Falan kadının "file" olarak "ok namaz kıldığından, "ok sadaka verdiği"nden, "ok oruç" tuttuğundan, ancak diliyle komşusuna

eziyet ettiğinden söz ediliyor, (ne buyurursunuz) dedi. Efendimiz -sallallâhu aleyhi ve sellem-: “- O cehennemde olacaktır.” buyurdu. Adam tekrar dedi ki: - Ey Allah'ın Resû!ü! Bir kadının da nâfile olarak az oruç tuttuğundan, az namaz kıldığından, az sadaka verdiğiinden, sadece yağsız peynir (keş) gibi şeylerden tasadduk ettiğinden, ancak diliyle komşusunu rahatsız etmediğinden söz ediliyor (bunun hakkında ne dersiniz?) Peygamberimiz -sallallâhu aleyhi ve sellem-: “- O da cennette olacaktır.” buyurdu. (İbn-i Hanbel, II, 440) Komşularla iyi münasebetler içinde bulunmak, söz ve davranışlarla onlara zarar vermemek imanın bir gereğidir. Efendimiz -sallallâhu aleyhi ve sellem-: “Allah'a ve âhiret gününe iman eden kimse komşusuna ikramda bulunsun...” (Müslim, &lcirc;mân 74) “Allah'a ve âhiret gününe iman eden kimse komşusunu rahatsız etmesin...” buyuruyor. (Buhârî, Rikak 23; Müslim, &lcirc;mân, 75) Ebû Hureyre - radiyallahu anh-'ın naklettiği bir hadis-i şerife göre birgün Fahr-i Kâinât -sallallâhu aleyhi ve sellem-: “- Vallâhi imân etmiş olmaz. Vallâhi imân etmiş olmaz. Vallâhi imân etmiş olmaz.” buyurmuştu. Sahabîler: - Kim imân etmiş olmaz, yâ Resûlallah, diye sordular. “- Yapacağı fenalıklardan komşusu emniyette olmayan kimsel” buyurdu. (Buhârî, Edeb, 29) Bir başka rivayette ise Efendimiz: “Yapacağı fenalıklardan komşusu güven içinde olmayan kimse cennete giremez.” buyurmuştur. (Müslim, &lcirc;mân, 73) Görüldüğü gibi Müslüman, imanı gereği maddî veya manevî açıdan daima komşusuyla yardımlaşma ve dayanışma içinde bulunarak ona emniyet telkin etmelidir. Fakat günümüzde aynı apartmanda yaşadıkları hâide, yardımlaşma ve dayanışma bir tarafa, birbirleriyle tanışmayan, selâmlaşmayan insanlar mevcuttur. Hâlbuki Müslümanların elden geldiğince komşularıyla tanışmaya gayret etmeleri lâzımdır. En azından komşuluk ilişkilerinde olumsuz tutumlardan kaçınmak mümkündür. Meselâ evde bağırarak konuşmak, televizyon, teyp vb. gibi cihazların sesini yükselterek komşuları rahatsız edecek her türlü davranıştan uzak durmak gerekir. Gerçek Müslüman, komşusunun evine, bahçesine, malına mülküne zarar vermediği gibi onunla ilgili sırları, ayıp ve kusurları da örtmesini bilmelidir. Komşunun ırz ve namusuna göz dikmek, zaten hakiki mü'min için düşülemeyecek bir durumdur. Hasılı çevresindeki insanlarla iyi komşuluk münasebetleri gerçekleştirmek her Müslümanın vazifesidir. Ancak komşularına karşı sorumsuz davranan, onları rahatsız eden kimseler de bulunabilir. Bu tür insanlara sabır ve tahammül göstermek, duruma göre münasip bir dille uyarmak, hatta onlara da iyilik yapmak ve ıslahları için dua etmek gerekir. Bu sayede umulmadık dostluklar elde edilebilir. Kendisine faziletli amellerden bahsetmesini isteyen Ukbe bin Âmir'e Efendimiz -sallallâhu aleyhi ve sellem-: “Seninle ilgisini kesenle sen ilgini kesme! Sana vermeyene sen ver, sana kötülük edeni sen başla!” tavsiyesinde bulunmuştur. (İbn-i Hanbel, IV, 148)

[islam ve Hayat.Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)